

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS

* 2011 m. rugpjūčio 5 d. *

Medininkų žudynių 20-osios metinės

Liepos 31-ąjį sukako 20 metų, kai Rygos omonininkai Medininkuose, pasienyje su Baltarusija, nužudė šešis Lietuvos pasienio darbuotojus: muitininkus Antaną Musteikį ir Stanislovą Orlavičių, policijos būrio „Aras“ pareigūnus Algimantą Juozaką ir

uzgrūdino Lietuvos žmones.

„Šiandieninis tragedijos paminėjimas – tai kovos už laisvę ir teisingumą tasa. Tikiu, kad teisingumas išspildys. To reikia Lietuvos žmonėms ir visai pažangiai žmonijai, mylinčiai laisvę. Tegu šios tragedijos prisiminimas ir

Prezidentė Dalia Grybauskaitė ir Medininkų žudynių liudininkas Tomas Šernas tiki, kad teisingumas išspildys tikėjimas teisingumu, kaip ir anuomet, sutelkia mus vienybę,“ – sakė šalies vadovė.

Europos Parlamento narys prof. Vytautas Landsbergis kalbėjo: „Medininkų žmogžudžiai, Sovietų sąjungos pareigūnai puolė Lietuvos valstybę. Ar mes tai suvokėme per 20 metų, ar įvykdėme savo pareiga žuvusiems? Ne įvykdėme. Cia nepakanka aukštųjų apdovanojimų po mirties, socialinių pašalpų artimiesiems ir memorialų. 20 metų ne įvykdytas teisingumas – tai žiauri nepagarba žuvusiems už Lietuvą.“

Iki šiol besislapstę OMON būrio nariai: Aleksandras Ryžovas, Andrius Laktionovas bei Česlavas Mlinikas, kuriems buvo pareikšti įtarimai dėl žudymų, suėjus senaties terminui, galėjo išvengti bausmės. Tačiau dabar jų padaryti nusikaltimai perkvalifikuoja į nusikaltimus žmoniškumui ir senaties terminas nebėtaikomas, o įtariamuosius bus galima teisti už akių.

Tik vienas omonininkas Konstantinas Nikulinas-Michailovas šių metų gegužė nuo teistas kalėti iki gyvos galvos.

Praejusį sekmadienį Medininkuose buvo minimos 20-osios žudynių metinės. Susirinkusiuosius itin sujaudino, kai iškilmingos ceremonijos metu tarnauti Tėvynei priskėt Lietuvos kelių policijos tarnybos pareigūnas Evaldas Janonis – prieš 20 metų šioje vietoje nužudyto kelių policiuko J. Janonio sūnus.

Minėjime dalyvavusi Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė pabrėžė, jog žudynėmis Medininkuose ir Sausio 13-ąjį siekta įbauginti tautą, priversti suabejoti ir atsisakyti laisvės, tačiau tai dar labiau sutelkė ir

„Tremtinio“ inf.

**LIETUVOS TREMTINIŲ,
POLITINIŲ KALINIŲ IR
LAISVĖS KOVŲ DALYVIŲ
XXI
SASKRYDIS**

**2011 M.
RUGPJŪČIO 6 D.
ARIOGALA**

Organizatorius:
Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjunga

Vykdytojas:
Kauno Juozo Gruodžio konservatorija

PROGRAMA

12.00 VAL. Šv. Mišias Dubysos slėnyje aukoja arkivyskupas S. Tamkevičius. Pritaria LPKTS jungtinis choras.
14.00 VAL. Jungtinio Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjungos choro ir solistų koncertas.
15.00-19.00 VAL. Šventinė popietė. Dalyvauja solistai Vytautas Juozapaitis ir Eglė Juozapaitienė, „Daumantų muzikantai“ Mino, roko grupė „Laisvas režimas“.

Pagrindinis remėjas:

RASA

Remėjas:
UAB „Druskininkų Rasa“

Informacinis remėjas:
LIETUVOS NACIONALINIS RADIJAS IR TELEVIZIJA

Sąskrydžio „Su Lietuva širdy“ programa

Rugpjūčio 6 d. (šeštadienį)

9 val. dalyvių registracija prie Ariogalo mokyklos ir bažnyčios;

11 val. šventinė eisena į Dubysos slėnį;

12 val. šv. Mišias Dubysos slėnyje aukos Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, giedos jungtinis LPKTS choras;

13 val. šventės atidarymas ir svečių sveikinimai;

14 val. jungtinio buvusių tremtinų ir politinių kalinių choro dainos;

15 val. šventinė popietė, dalyvaus solistai Eglė ir Vytautas Juozapaičiai, liaudiškos muzikos kapela „Daumantų muzikantai“ (vadovas Kęstutis Švilpauskas);

19 val. šokiai, dalyvaus Mindaugas Mickevičius-Mino ir Ariogalo jaunimo muzikos grupė „Laisvas režimas“.

Sąskrydyje „Su Lietuva širdy“ jungtinio LPKTS choro atliekamos dainos:

„Leiskit į Tėvynę“ (m. L. Abariaus, ž. J. Šnapščio-Margalio);

„Už Raseinių ant Dubysos“ (m. J. Naujali, ž. Maiironio);

„Kur giria žaliuoja“ (m. J. Gudavičiaus, ž. K. Sakalausko-Vanago);

„Tėvynė dainų ir artojų“ (m. G. Tautkaus, ž. J. Marcinkevičiaus);

„Kritusiems Lietuvos partizanams“ (m. ir ž. A. Paulavičiaus);

„Išeivio sapnas“ (m. ir ž. V. Siminkevičiaus);

„Lopšinė gimtinei ir motinai“ (m. V. Mikalausko, ž. J. Marcinkevičiaus);

„Ant kiekvieno kalnelio“ (m. B. Gorbulslio, ž. J. Marcinkevičiaus);

„Odė Lietuvai“ (m. G. Savinienės, ž. R. Gečio);

„Tau, sesute, puikios gélés“ (m. S. Gražinio, ž. P. Lemberto);

„Žemėj Lietuvos“ (m. ir ž. K. Vasiliausko);

„Tautiška giesmė“ (m. ir ž. V. Kudirkos);

„Lietuva brangi“ (m. J. Naujali, ž. Maiironio).

Dėl pareiškimo „Dėl teismų nuosprendžių V. Petronio, P. A. Povilaičio ir M. Misiukonio bylose“

LR Prezidento kanceliarijos asmenų aptarnavimo skyriaus vedėjų
Genės LUKAŠEVIČIENĖS atsakymas

Atsakydami į Jūsų pareiškimą „Dėl teismų nuosprendžių V. Petronio, P. A. Povilaičio ir M. Misiukonio bylose“, norėtume pažymėti kad Respublikos Prezidentė pripatilia ir palaiko platesnio vi suomenės įtraukimo į teisėsaugos instituciją, o ypač – teismų, darbą ir jų veiklos kontrolės procesus idėją.

Vis dėlto pažymėtina, kad teismo tarėjų instituto įdiegimas Lietuvos teisinėje sistemoje būtų didžiulė naujovė, kuri ne tik teigiamai paveiktu teismų darbo kokybę ir leistų visuomenei labiau pasitiketi jų sprendimais, bet ir reikštū būtinybę naujai orga-

nizuoti teismų darbą bei pareikalautų papildomų valstybės lėšų. Pažymėtina ir tai, kad siekiant sukurti veiksmingą piliecių dalyvavimo teismų darbe institutą, būtina parengti ne vieno įstatymo pakeitimus ir išspręsti jų suderinamumo su LR Konstitucija klausimus. Ne mažiau svarbu nuspresti, kokias funkcijas ir kokių kategorijų bylose turėtų atlikti vi suomenės atstovai, kokią įtaką jie turėtų turėti galutiniams teismu priimamam sprendimui.

Nors ir suprantamas Jūsų laiške išsakytais siūlymas pa spartinti atitinkamų LR teismų įstatymo pakeitimų priemimą, šalies vadovės išitikini

mu, dėl auksčiau išvardytų priežascių teismo tarejų instituto įtvirtinimas negali būti skubotas. Pastebėtina, kad pastaruoju metu šis klausimas intensyviai svarstomas įvairiose valstybės institucijose, tarp jų – LR teisingumo ministerijoje, teismų savivaldos institucijose, LR Seime. Norėtume patikinti Jus, kad šiuos procesus atidžiai stebime ir palaikome įvairias platinio vi suomenės įtraukimo į teismų darbą iniciatyvas bei tikimės, jog artimiausiu metu bus rastas Lietuvos poreikius geriausiai atitinkantis sprendimas, o jo įgyvendinimas – neatidėliojamas.

Stribų šmēkla sklando Dzūkijoje

1944 metų vasarą sugrįžę rusų okupantai nedelsiant paskelbė mobilizaciją. Tai buvo dalis plano, kaip greičiau palaužti pavergtų tautų pasipriešinimą. Kitataučius naujokus varė į pirmąsias fronto linijas, o už jų slinko milijonių NKVD armija, kuri šaudavo bėgančius iš Raudonosios armijos. Taip buvo su Šaudytas ir mūsų artimiausias kaimynas Juozas Anusevičius, o šeima taip ir nesužinojo kur jo kapas. Ne visi vyrai pakluslo mobilizacijai – nenorėjo savo galvų beprasmiškai gulditi už naujo okupanto interesus, tad jų sutramdymui tuo pat buvo organizuojami „Istrebitelnyje oriady“ (nai kintojų būriai). Sovietai tikėjosi pasipriešinimo vergijai, tad užėmė tik pusę Lietuvos 1944 metų liepos 14 dieną pradėjo organizuoti tuos būrius. Okupantai tikėjosi greitai susitvarkyti su nepaklusniaisiais, todėl tų būrių lietuvišku pavadinimu nepasirūpino. Žmonės juos pradėjo vadinti istrebiteliais, stribeteliais, stribokais, stribais ir skrebais. Didžiajų daugumą sudarė bedvasiai kaimo tamsuoliai. Kriminaliniai nusikaltėliai ir buvę uždraustos Komunistų partijos nariai buvo ypač vertinami, nes neapkenėtė buvusios valdžios. Aktyvesni iš jų būdavo apiforminami „mokesčių inspektorai“ ar kitokias tarnautojas ir gaudavo algą, o likusiems – šautuvas į rankas, neribotos teisės, kiek prisiplėsi – tiek tavo.

Bijodami partizanų, šeimas jie susivežė į miestelius. Iš pradžių labai vargingai gyveno – viename būste (name) po kelias šeimas. Prisimenu vaizdą, matytą per progimnazijos langą: kitapus gatvės saulės atokaitoje ant laiptų sėdi dvi moterys ir viena kitai uteliauja galvas.

Žmonės, turėjė geresnius

namus, buvo tremiami į Sibirą. Iš Daugų miestelio buvo ištremtos Balkų, Petrožių, Smolenskų ir kitos šeimos. Ištremtų kaimiečių geresnius namus sovietai ardė ir statėsi miesteliuose. Tik 1945 metų spalį buvo sugalvotas pavadinimas „liaudies gynėjai“. Bet daugumai Lietuvos gyventojų jie ir liko stribais, o algą jiems pradėjo mokėti tik 1947 metais.

Šiuo metu dalis tų miestelių gyventojų – buvusių stribų palikuonys.

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras, vykdymas „Atminimo ženklu, simboliu ir paminklu genocido aukoms ir asmenims, represuotiemis už pasipriešinimą okupaciniams režimams, testinę 2003–2008 metų programą“ numatė paminklais įamžinti visas buvusias devynias partizanų apygardas. Aštuoniose apygardose paminklai pastatyti.

Liko neįamžinta tik buvusi pati kovingiausia Lietuvos – Dainavos apygarda. Buvo numatyta paminklą statyti Simne, kur netoliene – Kalniškės miške vyko pats didžiausias partizanų mūšis su okupacine kariuomene. Simno miestelio bendruomenė nesutiko. Jie pastatė gražų, prasmingą paminklą „Laukianti motina“. Jame pavaizduota moteris, pridėjusi delnā prie kaktos, žiūrinti į kelią, laukianti sugrižtančio sūnaus. Ir stribų motinos pavakariais laukdavo, ar grįš iš kaimo sūnus, ar prisiplėsi ką nors parneš.

Partizanų motinos, norėdamos pamatyti savo brangų sūnų, nežiūrėdavo į kelią, o eida vo pas gimines ir ten neužmigdamos naktį laukdavo, kol išgirs beldimą į langą. Iš vergijos grįžtančių sūnų taip pat jos ne laukdavo žiūrėdamos į kelią, nes dažniausiai jos pačios buvo ištremtos ir nežinojo, pokė-

lierių metų sūnų pamatus.

Alytaus miesto sode, prie menų mokyklos, buvo pastatyta skulptūra, vaizduojanti motiną tremtinę, ant rankų laikančią mažą karstelių nuo bado ir šalčio mirusiu kūdikiu. Nežinomi vandala i ją sudaužė! Po nepavykusį ketinimą Simne buvo nutarta paminklą Dainavos apygardai statyti Dauguose, turgaus (Komjaunimo) aikštėje, kur šalia išvietės buvo niekinami žuvusių partizanų kūnai. Sovietmečiu viduryje aikštės pukavosi akmuo su užrašu: „Čia bus pastatytas paminklas žuvusiems už tarybų valdžią Lietuvos“ (kokas cinizmas!).

Dabar Daugiskai „kratos“ paminklo Dainavos apygardai. Aikštė, kur buvo niekinami žuvę partizanai, ketinama pavadinti 1918 metų Neprikalnomybės aktos signataro Vlado Mirono vardu.

Prieš 70 metų aikštė tarp šaulių namų ir bažnyčios, kurioje Vladas Mironas aukodavo šv. Mišias, buvo vadinama Mirono vardu. Viduryje aikštės stovėjo aukštasis tiebas, į kurį valstybinių švenčių metu buvo keliamas Trispalvė ir vykdavo minėjimai. Dabar ta aikštė apsodinta liepomis. Alytaus rajono savivaldybės atsirašinėtojai rašo: „Manome, kadyra netikslinga statyti du paminklus netolivienaskito, be to, tam reikėtų ir papildomų lėšų“. Jie dar kartą nesuprato, kas įamžinta Daugų kapinėse ir ką reikia įamžinti paminkle Dainavos apygardai. Kapinėse įamžinti vardai žuvusių Daugų seniūnijos partizanų. (Dainavos apygarda apėmė kelias dešimtis seniūnijų.) Dainavos apygardos paminkle galėtų būti paminėti nebeant apygardos vadai. O lėšas skirtų valstybė per Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrą.

Vytautas MAČIONIS

Ilgai lauktas teisingumas

Algirdas Pranciškus Žypės giminė 1927 metais Kretingos apskrities Skuodo valsčiaus Pakalniškių kaime.

1944 metais, mokydamasis Ylakių vidurinėje mokykloje, išstojo į pogrindinę antisovietinę organizaciją – Lietuvos Laisvės armiją. Turėjo slapyvardį Laivas, buvo ginkluotas. 1946 metų vasarą pasitraukė į nelegalią padėtį ir tapo Žemaičių apygardos Kardo rinktinės (Kretingos apskrities Skuodo valsčiaus) Sakalo partizanų būrio, kuriam vadovavo Leonas Mockus-Vėtra, partizanu. Šio būrio partizanai kovojo Skuodo, Sedos, Priekulės rajonuose.

Partizanas Algirdas Pranciškus Žypė buvo ginkluotas automatu, šautuvu ir pistoletu. Dalyvavo partizanų ginkluotose operacijose (pavyzdžiui, užpuolant SSSR MGB vaidus kariuomenės kariškių sunkvežimių), veiksmuose prieš okupacinių režimų kolaborantus. Partizano slapyvardžiai – Silvestras, Silva.

1958 metų sausio 14 dieną KGB suimtas. 1958 metų balandžio 22–23 dieną LSRS Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų teismės kollegijos nuosprendžiu buvo pripažintas kaltu pagal RSFSR BK 581a, 588, 5811 straipsnius ir nuteistas laisvės atėmimu 25 metams. Nuosprendžiu konstatuota, kad 1944 metais, mokydamasis Ylakių vidurinėje mokykloje, išstojo į antisovietinę pogrindinę organizaciją, kurios tikslas – ginkluoti kovoti prieš sovietinę valdžią. 1946 metais prieš 70 metų aikštė tarp šaulių namų ir bažnyčios, kurioje Vladas Mironas aukodavo šv. Mišias, buvo vadinama Mirono vardu. Viduryje aikštės stovėjo aukštasis tiebas, į kurį valstybinių švenčių metu buvo keliamas Trispalvė ir vykdavo minėjimai. Dabar ta aikštė apsodinta liepomis. Alytaus rajono savivaldybės atsirašinėtojai rašo: „Manome, kadyra netikslinga statyti du paminklus netolivienaskito, be to, tam reikėtų ir papildomų lėšų“. Jie dar kartą nesuprato, kas įamžinta Daugų kapinėse ir ką reikia įamžinti paminkle Dainavos apygardai. Kapinėse įamžinti vardai žuvusių Daugų seniūnijos partizanų. (Dainavos apygarda apėmė kelias dešimtis seniūnijų.) Dainavos apygardos paminkle galėtų būti paminėti nebeant apygardos vadai. O lėšas skirtų valstybė per Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrą.

Kaltinamojoje išvadoje ir nuosprendyje išvardinti partizanų būrio, kuriam priklausė Algirdas Žypė, likviduoti kolaborantai: trys stribai, du komjaunuolai, du apylinkų tarybų pirmininkai, sovietiniai aktyvistai, MGB benddarbiai. Kaltinimą dalyvavus naikinant civilius asmenis Algirdas Žypė teisme paneigė.

Kalintas Mordovijoje, Permės, Jaroslavlio srities, Vilniaus kalėjimuose. Iškalinime praleido visą pa-

skirtą bausmės laiką – 25 metus. Paleistas 1983 metų sausio 14 dieną. Po iškalinimo neleista gyventi Lietuvoje. I Lietuvą grįžo tik 1988 metais. Po paleidimo iš iškalinimo KGB jam pradėjo operatyvinio stebėjimo bylą.

1994 metų birželio 10 dieną Lietuvos Aukščiausiasis Teismas atsisakė atkurti Algirdo Žypės pilietines teises. Atsisakymą reabilituoti Teismas motyvavo tuo, kad nors Algirdas Žypė buvo aktyvus ginkluoto pasipriešinimo dalyvis, tačiau jam dalyvaujant 1946–1947 metais nužudyti beginkliai civiliai gyventojai. Algirdo Žypės skundas dėl proceso pilietinių teisių atkūrimo byloje atnaujinimo buvo atmetas (motyvas: greta veikų, padarytų prieš okupacinių režimą, padarė veikas, dėl kurių buvo civiliai beginkliai žmonių aukų).

Algirdo Žypės teisių atkūrimu (reabilitavimu) rūpinosi Kovo 11-osios Neprikalnomybės atkūrimo Akto signataras, Laisvės kovų dalyvis Algirdas Endriukaitis.

2010 metų birželio 21 dieną Lietuvos Aukščiausiasis Teismas atnaujino procesą Algirdo Žypės pilietinių teisių atkūrimo byloje. 2011 metų kovo 16 dieną Lietuvos Aukščiausiasis Teismas savo nutartimi Lietuvos Respublikos vardu atkūrė Algirdo Žypės pilietinės teises (reabilitavo) ir pripažino nekaltru Lietuvos Respublikai. Kaltinimai dalyvavus naikinant beginklius civilius gyventojus motyvuotai panaikinti.

2011 metų kovo 17 dieną Aukščiausiasis Teismas išdavė Algirdo Pranciškaus Žypės pilietinių teisių atkūrimo pažymėjimą. Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija 2011 metų balandžio 20 dieną pasiūlė pripažinti jam Kario savanorio teisinį statusą. LGGRT centro 2011 metų gegužės 4 dienos įsakymu Nr. 1V-83 Algirdui Pranciškui Žyprei pripažintas Kario savanorio teisinis statusas.

Gegužės 13 dieną nuvykę į A.P. Žypės namus Kaune Kario savanorio pažymėjimą jam išteikė Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos pirmininkas G. Šidlauskas, Seimo narys R. Kupčinskas, signataras A. Endriukaitis, kun. R. Grigas, Čečėnijos atstovė Lietuvoje A. Saijeva.

Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos informacija

Kodėl Seimo nariams nebeitinka genocido sąvoka

Jau keletą dešimtmečių, nuo pat nepriklausomybės atkūrimo pradžios, Lietuva savo viduje ir tarptautinėje bendruomenėje kalba apie komunistinio režimo vykdytą genocidą mūsų ir kitų sovietų okupuotų šalių gyventojų atžvilgiu. Tikriausiai nė vienam buvusiam politiniams kalinui ar tremtinui nekyla abejonių, kad sovietinių represijų vykdytojų ir jų pagalbininkų agentų – šnipų padaryti nusikaltimai, naikinant Lietuvos partizanus, jų rėmėjus ir neginkluoto pasipriešinimo dalyvius, yra genocidas.

Mūsų dešinieji politikai deda dideles pastangas, kad tarptautinėje bendrijoje būtų suprasta ir įsisamoninta, jog Lietuva, kaip ir kitos likimo sėserys, sovietmečiu patyrė genocidą. Ši šviečiamoji politinė veikla Vakarų šalių, niekada nesusidūrusi su sovietine okupacija, trėmimais ir taikių gyventojų naikinimu, yra suprantama. Vakarams, dešimtmečius atskirtiems geležinė siena nuo žinojimo, kas vyko sovietų okupuotose šalyse, po puose amžiaus trukusios izoliacijos, dar reikia paaškinti viską detaliai ir nuo pat pradžių. Be to, Vakaruose, nukentėjusių nuo nacizmo, dar gajus įsitikinimas, kad sovietai su Raudonaja armija buvo „geriečiai“, padėję pasauliui sutramdyti rudajį siaubą. Banali tiesa – nugalėtojai neteisiami – vis dar veikia net ir išsilavinusių vokiečių sąmonę. Mūsų naudojamai komunistinio genocido sąvokai priesinasi dabartinės Rusijos vadovai ir sovietmečio propagandos veikiamojos piliečiai. Daugybė žmonių niekada nesutiks su tiesa, kad jų numylėtas Stalinas buvo tokios pat rūšies monstras, kaip ir Hitleris.

Deja, pasirodo, šių dienų Lietuvoje taip pat yra daug tokių, kurie niekada nesutiks Stalinių sulyginti su Hitleriu, o sovietmečiu vykdytą tautos naikinimą pavadinti genocidu. Pasirodo, Lietuva turi labai aršių teisės mylėtojų ir pedantiškų tarptautinių teisės normų ir apibrėžimų puoselėtojų,

kurie reikalauja, kad mūsų šalyje tai-koma genocido sąvoka būtų pakoreguota sovietų naudai ir mūsų tautos kankinių nenaudai.

Viskas prasidėjo nuo Panevėžio apygardos teisme nagrinėjamos bylos, kurioje Marijonas Misiukonis, Ser-gejus Tichomirovas, Rimantas Kublickas ir Petras Laguckas kaltinami, kad atstovaudami sovietines struktūras, siekusių fiziškai sunaikinti pasipriešinimo sovietų okupacijai ir okupacijam režimui dalyvius, vykdė genocidą ir aktyviu ginkluotu puolimu lémė Lietuvos partizano A.Kraujelio žūtį. Šių kaltinamųjų gynējai išsireikalavo, kad Panevėžio apygardos teismas kreipėsi į Konstitucinį Teismą, kuris turėjo nustatyti, ar Baudžiamojo kodekso 99 straipsnis, numatantis bausmę už genocido nusikaltimus, atitinka Lietuvos Konstituciją.

M.Misiukonis ir kompanija iš visų jėgų mėgina išsisukti nuo kaltinimų ir forsuodami puola ne tik įstatymus, bet ir A.Kraujelį-Siaubūną, visaip stengdamiesi ši partizaną, karį savanori, kuriam 1998 metais po mirties skirtas vyresniojo leitenanto laipsnis ir jis apdovanotas Vyčio Kryžiaus III laipsnio ordinu, dereabilituoti ir parversti banditu. M.Misiukonio pirminiai siekiai nebuvu patenkinti: Konstitucinis Teismas atmetė tokį prašymą, nes šis nebuvu tinkamai parengtas.

Tačiau M.Misiukonis ir jo bendrininkai birželio 25 dieną sulaukė labai svarios Seimo paramos. 34 Seimo narių grupė, (socialdemokratai, valstiečiai liaudininkai, darbiečiai ir net buvęs konservatorius V.Žiemelis) kreipėsi į Konstitucinį Teismą (KT), prašydami išaiškinti, ar Baudžiamajame kodekse numatytais genocido apibrėžimas neprieštarauja Konstitucijai ir Lietuvoje galiojančioms tarptautinėms konvencijoms. Mat Lietuvoje į genocido apibrėžimą įtrauktas *sociolinei ar politinei grupei* priklausančių asmenų kankinimas ar žudymas, ge-

nocidui prilyginami sovietų režimo nusikaltimai. Tarptautinėje teisėje paprastai tokie nusikaltimai genocidu nevardinami. Ten ši sąvoka taikoma tik nacionalinės ar etninės grupės sistemingam naikinimui. Beje, žiniasklaida, rašydama apie Seimo narių prašymą, pabrėžė, kad įtvirtinant nuostatas, neapimančias socialinių ir politinių grupių tarptautinėse sutartyse aktyviai veikė ir buvusi Sovietų sajunga.

34 parlamentarų kreipimesi į KT prašoma išaiškinti, ar dabartinis Baudžiamajame kodekse (BK) įrašytas genocido apibrėžimas neprieštarauja Konstitucijos normoms, kad asmuo turi teisę į nepriklausomą ir nešališką teismą, o bausmę gali būti skiria ma tik remiantis įstatymu.

Be kita ko, pasak kreipimosi autorių, Seimas nepagrįstai išplėtė genocido sąvoką, įrašydamas socialinei ar politinei grupei priklausančių asmenų kankinimą ir žudymą. Esą to nėra jokiuoze tarptautiniuose aktuose.

Taip pat ginčijamas BK straipsnis, pagal kurį genocido nusikaltimams netaikoma senatis, ir ši norma galioja praeicių: „Mes manome, kad senatis gali būti netaikoma tik už labai sunkius, visą tarptautinę bendriją verčiančius susirūpinti nusikaltimus. Kitiemus nusikaltimams (nepriklausomai nuo jų sunkumo laipsnio) senates instituto netaikymas, mūsų požiūriu, pažeidžia teisinės valstybės, teisinių tikrumo, teisinių aiškumo principus ir yra nekonstitucinis“, – rašoma kreipimesi į KT, kurį iniciavo Seimo nariai Vytenis Povilas Andriukaitis ir Julius Sabatauskas.

Nors kitoje jų ieškinio pareiskimo vietoje rašoma: „Reikia pabrėžti, kad išplėstai genocidą traktuojant ne viena Lietuva – tai daro ir Lenkija, ir Prancūzija, ir dar apie 13 pasaulio valstybių. Tačiau, ar tai įtakos tarptautinėje teisėje dabar naudojamą genocido sąvokos apibrėžimo papildymą jo praplėtimo linkme, sunku pasa-

kyti, nes nėra duomenų, kad tarptautinės institucijos šią sąvoką traktuo tu plečiamai. Dar labiau abejotina, ar tarptautinės institucijos tikrai sutiktų su praktika, jog praplėstojo genocido sąvoka būtų taikoma atgal. Nepriklausomai nuo to, kiek ir kaip atskirios šalys papildo savo nacionalinę teisę genocido sąvokos ir jos taikymo kontekste, teisinės kolizijos esmė glūdi ne tik sąvokos apibrėžime, bet ir jos dalies atgaliniame galiojime. Tarptautinės ir nacionalinės teisės santykis vi-sada yra labai sudėtingas ir neatsitiktinai šiai problemai tarptautinėse organizacijose skiriamas labai didelis dėmesys“.

Tiesiog neįmanoma nesutikti su šiu Seimo nariu sukurptu paskutiniuoju sakiniu. Žinoma, kad tarptautinės ir nacionalinės teisės santykis vi-sada yra labai sudėtingas. Atskirų tautų patirtis gali būti individuali, tad įtvirtindama savo teisės sąvoką ir norėdama, kad pasaulis ją pripažintų, ji turi supažindinti kitas tautas, paaškinti panašių dalykų nepatyrusiems, kodėl reikia plėsti vieną ar kitą sąvoką. Juk tarptautinės konvencijos yra susitarimo dalykas. Pati genocido sąvoka teisėje atsirado vėliau už genocido nusikaltimus. Bet tai nesutruk-dė Niurnbergo proceso ir neatėmė galimybės už tokius nusikaltimus nu-teisti nacių.

Mūsų politikai, deja, kairieji politikai, užuot darę šitą labai reikalingą Lietuvai aiškinamajį darbą tarptautinėje politikoje, pasirinko kitą kelią – atvirą advokatavimą sovietinio genocido vykdytojams (ypač M.Misiukoniui ir Co) bei Stalino mylėtojams.

Liepos 7 dieną Konstitucinis Teismas priėmė šios grupės parlamentarų prašymą ištirti Baudžiamajame kodekse numatytais genocido apibrėžimą. Apie Konstitucinio Teismo išaiškinimą skaitykite kituose „Tremtinio“ numeriuose.

Ingrida VEGELYTĖ

Birželio sukilimas pareikalavo nemažai aukų, tarp jų ir Rokiškio rajone, Obelių valsčiuje. Obelių sukilėliai, įsitvirtinę Santarų kapinėse, neleido sunaikinti geležinkelio stoties, apsaugojo žmones nuo besitraukiančių okupantų teroro. Žuvusiesiems obeliečiai savo jėgomis 1942 metais, vykstant karui, sugebėjo pastatyti paminklą, kuris tarsi simbolizavosi Lietuvos sukilimo dalyvių pagerbimą. Šis paminklas buvo vienintelis Lietuvoje. Antrą kartą sovietams okupavus Lietuvą, paminklą per dešimtmetį sunaikino. Minėdami prieš 70 metų įvykusį sukilimą, kreipiamės kviesdami atstatyti šį paminklą, kuris ateinančiomis kartomis primintų, kad Lietuvos žmonės niekada nesitaikstė su Laisvės praradimui.

Akciją organizuoja Obelių bendruomenės centras ir Obelių seniūnija. Obelių paminklo atstatymui auko jėgoms lėšas prašytume pervesti į saskaitą LT84 7300 0101 0568 2663, banko kodas 7300, Swedbank.

Nuotraukoje: 1942 metais pastatytas paminklas bolševizmo aukoms atminti: Kazui Petruskui, Konstantiniui Seibuciui, Petru Putrai, Alginiui Stankevičiui, Juozui Šniokai ir trimis Lietuvos kariuomenės kareiviams, tarp jų karininkui Baltrušaičiui

Atstatykime paminklą Obeliuose

Naujos knygos

Vienuolikmetis nusikaltėlis

„Neketinau rašyti apie tremtį. Nieko gero ir įdomaus... Bet gerai pažistamas žmogus kartą pasakė: „Žinau, kad tremtyje teko daug vargti. Mes Lietuvoje irgi vargome. Laimingi jūs, visi keturi baigėte aukštuoios mokslo. Mes tokį galimybę neturėjome. Nesiginčiau. Pagalvojau, kad gal reikia savo laime pasidalinti ir su kitais. Tegul perskaito ir pavydi,“ – taip apie savo prisiminimų knygos „Vienuolikmetis nusikaltėlis“ atsiradimo istoriją rašo Kęstutis Dambrava.

Kai tik šią nedidelę (67 puslapių), bet labai įdomią, turinę knygą gavau, per skaičiau „vienu atskivépi mu“. Birželio 14-ąją, prieš renginį, „Vienuolikmetis nusikaltėlis“ buvo išgraibstytą akimirksniu. Džiaugiuosi, kad buvau viena pirmųjų K. Dambravos knygos skaičio. Todėl panorau pasidalinti įspūdžiais.

Autoriaus prisiminimuo se duotas tikroviškas „tremtinio laimės“ paveikslas – be jokių veršlenimų, graudenių ar pagražinimų. Labai laukoniškai, netgi matematiškai tiksliai (Kęstutis – matematikas), autorius pateikia skaitytojui gyvenimo Sibire siaubą. Tik labai tvirtas, be galio valingas ir atkaklus žmogus galėjo išverti, nepalūžti, išsaugoti savęs meilę žmogui ir tikėjimą.

K. Dambravos knygą sudaro aštuoni skyriai. Kiekvienas jų prasideda labai iškalbingais ir prasmingais epigrafas. Autorius pateikia A. Baranauską, J. Biliūno ir kitų poetų, rašytojų kūrinių išstraukas. Užaugęs gražioje Lietuvos vietoje – Aukštaitijoje, K. Dambrava supažindina su savo tévais, sąlygomis, kurios suformavo ir nulémė tolimesnį gyvenimą svetimoje šalyje: sugebéjimą neprarasti žmogiškumo net pačiomis nežmoniškiausiomis sąlygomis.

„Dainuojančiam slėny“, „Svetimoje žemėje“, „Atostogos“, „Velykos“, „Rausvaskruostė nuotaka“, „Didžiausia gyvenimo avantiūra“, „Kalnuose“, „Vėl Lietuvos“ – tai knygos skyrių pavadinimai. Visi jie labai iškalbingi. Tačiau labiausiai intriguojantis knygos pavadinimas – „Vienuolikmetis nusikaltėlis“. 11 metų berniukas

tampa pavoju prieš – tai absurdas, kuris buvo įmanomas tik toje nežmoniškoje sistemoje, kuri nepripažista teisingumo.

Iki ašarų jaudina daugelis knygoje aprašytų scenų: meškeriojimas, maisto paieškos, mokymasis ir kitos. Tačiau bene labiausiai autorui pavyko perteikti šviesų Motinos paveikslą. Su gilia meile ir pagarba K. Dambrava aprašo Motinos dalią: „Jai teko matyti keturis alkanus mažamečius vaikus, o dar vyro mirtis kažkur lageryje, vaikų ligos, šaltis, sunkus darbas miške... Nejsivaizduoju, kaip ji galėjo pakelti tuos nežmoniškus sunkumus“.

Jaudinanti Motinos ligos scena: „Kiekvieną dieną labai anksti ryte eidavom 12 kilometrų, kad pasimatytume su savo Mama. I palatą mūsų neįleisdavo, kalbédavome, stovėdami prie lango. Po to greitai eidavome atgal, o dalį kelio, bijodami pavėluoti į darbą, bégdavome...“

Didelį įspūdį palieka susitikimo su Motina scena, kai ji sūnui – kaliniui atsišveikinda atneša gabalą duonos: „Gali pasiroyti didelis čia daiktas – duonos gabalas. Bet man jis buvo ypatingas. Ir jeigu ką nors gyvenime esu gero padarės – tai pirmiausia tik todėl, kad norėjau tą badaujančio kalnio duoną grąžinti...“

Nuteistas pagal 82 straipsnį, Kęstutis už pabégimą iš tremties, gavo trejus metus kalėjimo: „Tai ne politinis, o kriminalinis nusikaltimas, ir kalėti lemta tarp vagių ar net žmogžudžių. Visa jų moralė lozunge: „Numirk tu šiandien, aš – rytoj“. Stiprus charakteris, mokėjimas nepasi duoti gelbėjo autorui ir skyriuje „Rausvaskruostė nuotaka“ aprašytose scenose. Dydysis geismas – gyventi – buvo stipresnis už gydytojų pranašautą mirtį, kurią Kęstutis, dirbdamas saninstruktoriumi, kasdien matydavo: tekda vo palydėti, sulaikius ašaras, jaunus virus į susitikimą su „rausvaskruoste nuotaka“ – mirtimi.

Autorius rašo: „Kaip lagerio atminimą kiekvienas turime ligą, negalią, prarastus gržiausius gyvenimo metus ir brangiausią žmonių netekšt“.

Liga ir lageris pakoregavo

mokymąsi. Skyrelyje „Didžiausia gyvenimo avantiūra“ autorius aprašo tai, ko pavydi „gerai pažistamas žmogus“. Tik begalinis noras mokyti galėjo įveikti tas baisias kliūtis, kurias iškélé jam tie, kuriems priklausė tvarkyti tremtinių likimus. Jie apspręsdavo – gyventi ar mirti.

„Podarbo kiek galėdamas mokiausi – tik dažnai, sėdėdamas su knyga, užmigdavau...“ Su lengvu humoru ir švelnia ironija autorius rašo: „Neviltis privertė per metus baigtis du kursus“ (Bijos pedagoginio instituto). Trečio kurso studentas neakivaizdininkas jau dirbo matematikos mokytoju, visur patirdamas įvairius su tremtinio statusus susijusius sunkumus. Tačiau tai pateikiama savotiškai ramiai, su nemaža doze humoro, kuris nuspalvina netgi pačius dramatiškiausius įvykius.

„Kaip nuostabu vėl gyventi Lietuvoje, klausytis jaudinančių lietuviškų dainų“, – rašo autorius paskutiniame knygos skyriuje. Kai Dambravu šeimai nebuvu leista apsigyventi gimtojoje Aukštaitijoje, savo namuose, Kęstutį likimas nubloškė Suvalkijon. Nors ir jaučiamos liūdesio gaidelės, tačiau „bet koks Lietuvos žemės lopinėlis yra išsvajotoji Lietuva“. Kai tais pažystama daugeliui lietuvių tremtinių, kai savo namuose jie tapdavo svetimais, nereikalingais.

Tremtyje iš pradžių mus vadindavo fašistais, vėliau irgi patyrėme daug neteisybių, bet mes buvome svetimoje šalyje. Lietuvoje skriaudas pakelti buvo skaudžiau, nes skriausdavo lietuvių.

Kęstutio Dambravos knyga – dar vienas liudijimas apie tremties išgyvenimus. Tai atsakymas tiems, kurie kalba apie tremtinio „laimę“. Tai tikroviškas liudijimas, nes, kaip rašo autorius: „Visi (...) paminėti vardai ir įvykiai tikri, be pagražinimų“.

Knyga išleista labai nedideliu tiražu (300 egzempliorių). Labai santūriai sumake tuota, puikiai redaguota (viską atliko dukterys Rita ir Asta). Ji greičiausiai neužsibus bibliotekoje. „Vienuolikmetis nusikaltėlis“ užima dera mą vietą prisiminimų apie tremtį gretose. Ji neleis pa neigti tragedijos, kurią patyrė mūsų tauta.

Dalija Agota
KARKIENĖ

Soeikiname

Tegu dangus Jums sėkmę lemia,
Visuos darbuos, visuos keliuos.

Tegu gyvenimo kelionėj

Tik sveikata ir džiaugsmas lydi Jus.

Garbingo 75-ojo jubiliejaus proga sveikiname Laisvės kovų dalyvį, buvusį politinį kalinią Steponą ČESNĄ. Linkime sveikatos ir Dievo palaimos.

Žmona ir vaikai su šeimomis,
LPKTS Jurbarko filialas

Jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname Jūratę CYPIENĘ

Užaugo medis manyje –
Vešliai lapoja lapija.
Palieskit, paukščiai, jo šakas,
Sukraukite lizdus,
Snapais parneškit lietu –
Kad jis žydėt pradėtų,
Kad jis skambėt galėtų,
Kasdien į metūgius trapius
Kad saulė šviestų...

Gerbiamą Jūrą, te Aukščiausiasis laimina Tavo darbus. Tai Tavo tévai, perejė komunistinių lagerių golgotas išugdė Tavyje patriotiškuo ugnelę, meilę Tévynei. Tu visada ten, kur statomi paminklai mūsų žuvusiems didvyriams. Daug laiko ir energijos įdedi, kad niekas iš jų nebūtų pamirštinas. Tu žadinius visus iš snaudulio ir abejingumo.

Sveikatos, ryžto, energijos linki –
LPKTS Rokiškio filialas

Gimtosios žemės ilgesys

pagal Albino Slavicko eiles (2010).

Kūrėjas savo dainų rinkinyje prisistato taip:

Gimiau prie Šešupės,
Mažam dainų kaimely,
Kur knygnešių dvasia gyva.
Jęgu, stiprybės, dvasiai peno
Sakau, man davė
Tėvų Lietuva.

Beje, jo gimtasis Kauniškių kaimas (Marijampolės apskritis) politinių kataklizmų ir „kolchozo“ buvo sunaikintas. Poetas su žmona ir bendražyge jo atminimą įdegino į savo širdis ir pastatė paminklą dingusiam kaimui ir jo žmonėms. Dabar kiekvienais metais sukviečia išskildžiusius po Lietuvą ir užsienius šio kaimo vaikus ir jų aišius į Kauniškių kaimo sueigą, gaivina jo atmintį.

Pagal poeto Albino Slavicko eiles sukurtą per 60 dainų. Melodijas jo eileraščiams paraše kompozitoriai V. Budrevičius, V. Mikalauskas, V. Naraškevičius, R. Racevičius, A. Bražinskas, V. Juozapaitis, B. Gorbulsks, J. Baltaramiejūnaitė ir kiti.

Kompozitorė Jūratė Baltramiejūnaitė aukštai įvertino Albino Slavicko kūrybą žodžiais: „Rašydama dainas pagal poeto Albino Slavicko eiles, atkreipiau dėmesį į poezijos ritmiką, turtingo žodyno ar tamą liaudies dainoms, kartais nostalgiskus motyvus, poetinius įvaizdžius bei formą.

(keliamas į 7 psl.)

Tremties vaikai

Juozas Borusevičius – iš Užvenčio rajono Luokės apylinkės Traulėnų kaimo, su žmona Kotryna tremiamas į Sibirą, gyvuliniam vagone, vėliau ir tremtyje, sasūvinyje užsirašinėjo tai, ką patyrė. Dabar jį sau-goduktė Elena, gimusi tremiant gyvuliniam vagone. Ši gyvenimo istorija verta romano. Kotrynos Borusevičienės atsiminimus už-

rašė Elena, kaip ir savojo gyvenimo istoriją...

„1951 metų spalio 1-ąją, 1 valandą nakties, mūsų namą apsupo stribai ir rusai. Jie paprašė išleisti į vidų. Suėjė iškratę visus trobos kampelius, taip pat apieškojo tvartus ir daržinę. Tada pareiškė, kad čia turi pabūti keturias valandas. Mudu

su žmona nuėjome miegoti.

Kai švintant atskéléme, matyt, tasai, kuris buvo iš atėjūnų vyriausias, papraše mudvieju su žmona parodytį pasus – sakė, jam reikia patikrinti, ar mes prisiregistravę. Po to pasus iškišo į kišenę ir ēmė skaityti kažkokį raštą... Dar reikalavo pasakyti, kur yra

bunkeris, kur slapstosi banditai. Jei visa tai išaiškintumėm, galėtume likti Lietuvoje. Abu su žmona užsi-spryrėm, kad nieko nežinom, jokių banditų aplink mūsų nėra. Tuomet buvom perspėti, jog per porą valandų susiruoštume išvežimui...

Gaila man buvo žmonos. Ji tomis dienomis turėjo

gimdyti. Pirmasis jos gindamas buvo nesėkmingas, tai dabar su viltimi laukė gyvo ir sveiko kūdikio... Spalio 5 dieną, penktadienį, 16,30 val. Kalinino srityje, važiuojant per Balagają, gi-mė mūsų dukrelę, tokia stipri ir labai panaši į motinėlę. Tačiau nelaimės prasidėjo vėliau...

(Juozas Borusevičius,
„Tremtinio užrašai“)

Saulei blykstelėjus, pašokau iš lovos. Vyras jau kėlėsi. Stibokai perskaitė raštą, kad esame tremiami.

– Jei esu kaltas, vežkit mane vieną, – lyg pro rūką išgirdau vyrų žodžius.

Kareivis paaiškino, kad mano kaltės nesą jokios, tačiau aš esu tremtinio žmona. Supratau, kad kareiviai su stribais dar iš vakaro apsistoj o mūsų troboje, matyt, saugojo, kad nepabėgtume.

Prigužėjo pilnas kiemas kaimynų. Sukvaksėjo gaudomos vištros ir žąsys. Tačiau pjauti jas uždraudė. Kaimynai bandė į vežimą įmesti grūdų – taip pat neleido. Tiesa, vieną maišą grūdų apibarstė miltais, tai anje ne suprato. Buvau prisivirusi žiemai įvairių uogienių, tačiau nė vieno stiklainio pasiūmto buvo nevalia. Rodos, tuomet ničnieko negirdėjau, neregejau, verkiau. Buvau tarsi stabo ištikta. Atrodė, kad tuoju nu-mirsiu. „Ar galima vežtis savo mamą“, – dar paklausiau, bijodama artėjančio gindymo. Stribai atsakė, kad negalima, gyvenam atskirai, jis į tremiamų sąrašą neirašyta. Vėliau mama man rašys: „Kad būčiau tave tada mačiu si į kapus vežamą, lengviau būtų buvę...“

Stotyje stovėjo mėšlini gyvuliniai vagonai, be langų, dursys užkištose laužtuvaus. 1951 metų spalio 1-osios vakare į juos mus ir sugrūdo. Vagonai buvo su pailgais langeliais, dviejų aukštų lentų gultai. Kundrotai įsitaisė žemai, mes – viršuje. Kai traukinys stabtelėdavo, „savo reikalui“ žmonės lisdavo po vagonais, vėliau vesdavo į pievelės, šalia stovėjo sargybiniai.

Apie mano savijautą nėra ko kalbėti. Traukinyje važiau vo dvi rusės sanitarės, tačiau jos aiškino, nieko nežinančios, ką daryti su moterimi jai gimdant. Atsirado gydytojų. Sie patarė sanitarėms, ką reikės daryti, o tos tik kraipė galvas ir gūžčiojo pečiais. Spalio 4-ąją mane jau surėmė skausmai. Išvedė į atskirą vagona, tuščią šaltą, prikrautą tremia-

Drama tremties vagone

Be namu

(Atsiminimų fragmentai)

mujų įrankių – kastuvų, kirvių, pjūklų, grandinių. Rékiav. Žmonės pradėjo daužyti vagono duris, tai sargybiniai pas mane įleido vyrą, ne laimės draugę Zosę Bagdonienę ir ruses sanitares. Kamavausi visą parą. Spalio 5-ąją gimė dukrelė. Buvau pamėlusi iš šalčio. Gimydmas buvo labai sunkus, tačiau kvalifikuočio gydytojo ar pribuvėjos nebuvu, net sanitariems neleido pereiti per vagonus ir susirasti išmanantį žmogų. Nektikiu, kad ir būtų suradę.

O mes su naujagime įėjome vis silpnyn. Žmonės kvietė pagalbą. Kitos dienos vakte mudvi išlaipino Bežecko mieste, Kalinino srityje. Kareiviai neštuais mus nunešė į geležinkelio stoties ambulatoriją. Paskui su keistais ratais iškelta lenta nuvežė į ligoninę.

– Božo moj, kak tieželo (Dieve mano, kaip sunkurus.), – dūsavo kareiviai, tempdamis mus į antrą ligoninės aukštą.

Vyras, matyt, užsirašė tos ligoninės adresą, nes gavau du jo laiškus. Toje ligoninėje sutikiu žmonės paliko man nepaprastai šviesius atsiminimus. Čia gydytojai išgelbėjo mums gyvybes. Visų pirmą senyvas gydytojas nurodė nešti mums dvi porcijas maisto. Bandė mane raminti, kėtė palatas, vis teiravosi moterų apie mano nuotaiką. Pradėjo rūpintis mano dokumentais, nes be jų nebūčiau galėjusi išvykti paskui vyrą. Pats surašė dukters Elytės gimimo liudijimą. Pamenu, jam sunkiai sekėsi užrašyti pavardę. Tėvas Borusevičius, tai ir duktė Borusevičius. Gal Borusevičienė? Tai dukros pvardė tame gimimo liudijime buvo du kartus taisytą... Rusės moterys, išvykdamos namo, palikdavo mums maisto, vaišindavo artimųjų paliktais skanėstais. Tik prartyti dovanojamą maistą buvo sunku, nes kąsnis, sumaišytas su ašaromis, strigdavo gerklė.

Laikiau nesulaukiau, kuomet mane nuveš pas vyrą. Sukaukdavo garvežys – tai sakydavau, gal aš štuo išvažiuosiu? Šiaip maistas ligoninėje buvo skurdokas, bet spalio šventėms davė sausainių. Juos pasilikau kelionei, prisirankiojau, marlės gabaliukų, kad turėčiau į ką tuos sausainius įvyzioni ir dukrelę traukinje maitinti. Tikėjau-si, kad vandens gausiu. Tą marlę vilgiau vandeniu ir ašaromis. Ačiū Dievui, kad mano mer-gytė kelionėje nesusirigo.

Taigi, vieną gruodžio varą, prieš Kūčias (ligoninėje pragulėjome beveik tris mėnesius) pranešė, jog dokumentai sutvarkyti, o sovietų armijos karininkas palydės mane įvyro tremtį. Ligoninės seselės ir slaugės buvo prisirišusios prie dukrelės, tai bučiavo ją ir verkė, mat žinojo, kur ją likimas bloškia. Net įkalbinėjo palikti mergaitę ligoninėje, o po tremties, grįždama į Lietuvą, galėčiau pasiūmti. Kai nesileidau įkalbam, praše bent grįžtant užsukti.

Važiavome traukiniu iki Maskvos, čia palydovas klausė, ar nesutikčiau į Krasnojarską vykti viena, nes čia gyveno jo žmona ar draugė. Sutikau, buvau įsodinta į kariškā ešeloną. „Kodėl tarp kariškių? – pagalvojau. Čia važiavo pulkininkas su žmona, kuris užleido savo gultą į apačioje, rūpinosi manimi. Žmona aškiai buvo nepatenkinta tuo, o kartą tarsi priekaištavo, kodėl vaiko pati nemaitinu, o tik sausainiai. „O iš ko aš matinsiu? – klausimu į klausimą atsakiau rusiškai. Karininkas manęs gailėjo, nes vis pakidavo sumuštinį, tai cukraus ar muilo gabalėlių vystykams skalbtį. Kartą pamačiau, kai neseniai išlipusi graži šviesiaplaukė čiūčiuoja mano dukrelę, nešioja po vagoną, ukrainietiškai dainuoja.

Elena Borusevičiūtė su téveliais tremtyje. 1956 metai

Man kilo beviltiška mintis. Kaip buvau įpratusi, sukalbėjau dar kartą „Sveika, Ma-rija...“ ir lėkiau... po traukiniu.

– Kur bėgi? – išgirstu lyg per sapną, mane sugriebia vyriška ranka jau visai netoli artėjančio garvežio. Tai buvo kariškis. Jis išklausė mano neriušaus pasakojimo, kažkur nuvedė, padavė kažkokius dokumentus. Pasirodo, tuo metu kaip tik buvo ruošiamas traukinys Užurą, kur gyveno vyras. Kai kariškis įsodino į traukinį, baimės pilnomis akimis pralemenau:

– O Užure, o tenai kur dingsiu? Prapulsiu tenai...

– Niekur neprapulsi. Susi-rask geležinkelio stoties viršininką ar kokį geležinkelietį.

Ryte jau buvau Užure. Klydinėti neteko, nes apie mano atvykimą buvo pranešta vyrui. Jam davė laisvadienį. Į stotį jis atidardėjo apytamsiu. Vos jি pažinai – suvargės, su-buvės visas, pražilės, apše-pės. Komendantas piktinosi, kad su tokiais išklerusiais ratais jí išleido, kuinas vos juos patempia. Rusiškas vežimas su iškeltu dugnu, tekiniu ašys apmuturiuotos skudurais, jokių kailinių ar gūnos. Vyras pasibaisėjo, kaip sunkiai Užurą pasiekės, nes vis smuko tekiniai. Krimtosi ir komendantas, sakė, kad Novoj Kuzuboj yra malūnas, mašinų vis lėkdavo, o tą vakarą – lyg tyčia. Gal kokia pasitai-kys? Jau mums pradėjus važiuoti, sustojo sunkvežimis ir liepė man su dukrele sėsti į kabiną. Vyras liko vienas plūktis su išklerusia važiuokle tamsiame ir speiguotame kelyje. Mūsų laukė septyne-rių metų tremtis...

Užrašė Elena BORUSEVIČIŪTĖ-SIDLASKIENĖ, spaudai paruošė Stanislovas ABROMAVIČIUS (bus daugiau)

Rūstūs įvykiai Varėnoje

1940 metų birželio 15-oji – Lietuvos nepriklausomybės laidotuvių pradžia. Varėnos rajone, Ūtos kaime peržengė Lietuvos administracinę sieną raudonarmiečiai žiauriai nužudė (su-kapojo kardais) pasienio policininką Aleksandrą Barauską. Tai pirmoji sovietų okupacijos auka.

Griaunant Lietuvos valstybę sovietai vieną iš pirmųjų taikinių pasirinko Lietuvos kariuomenę. Griovė nesukubėdami, nuosekliai, kad nesukeltų maišto. Naujas Lietuvos „gubernatorius“ Dekanozasas įsakė Maskvos paskirtam J. Paleckui paleisti į atsargą Lietuvos kariuomenės divizijų ir pulkų vadus, visų kariuomenės valdybų viršininkus, apskričių komendantus bei aukštutesniosius karininkus. Retas kuris iš jų suspėjo peržengti namų slenkstį, visi buvo represuoti, išmarinti badu arba sušaudyti.

1940 metų rugpjūčio 30 dieną Lietuvos kolaborantų vyras (M. Gedvilas ir A. Bauža) pasirašė Lietuvos kariuomenės laidojimo nutarimą – perorganizuoti Lietuvos liaudies kariuomenę į Raudonosios armijos Šaulių teritorinių korpusų ir įjungti į Pabaltijo ypatingosios karo apygardos sudėtį. Tuo pat metu iš keliasdešimties po Lietuvą išbarstyti stovyklų saugumui ir kontrolei užtikrinti sovietai Lietuvos karius dislokavo keliose stovyklose. Į carolaikais buvusi Varėnos artilerijos poligoną iš Marijampolės ir Alytaus atvežė tris pulkus, kurie (šiandieniniu supratimu)

pateko į namų arešto salygas. Ivedus politrukų institutą, prasidėjo kariininkų ir puskarininkų atestacija. Atestavo niekaip su karyba nesusiję veikėjai. Išties tai buvo bolševikinis žmonių rūšiavimo būdas – ką bent laikinai paliki ir ką pasiūsti myriop. Pastarųjų sąrašas buvo ilgas ir juos čekistai iš poligono grupėmis siuntė į Vilnių – „pasitobulinti kursuose“. Iš Vilniaus „tobulintis“ buvo siunciama į užpoliarės Norilsko lagerius. Iš Lietuvos čia atvežta per 400 kariškių, iš Varėnos 200. Kai 1952 metais aš, nuteistas 25 metams, pakliuvau į Norilską. Lietuvos kariininkų čia buvo tik keliolika. Būtent čia daug ir sužinojau apie Varėnos poligoną. Lietuvos karienės aviacijos leitenantas Antanas Navaitis (dabar gyvena seneliu namuose) pasakojo, kad 1941 metų gegužės 30

dieną iš Zoknių dalį mūsų tautinės es-kadrilės lakūnų komandiravo į Varėnos poligoną tobulintis, koreguoti iš oro artilerijos ugnį.

„Birželio 14 dieną apie 1 valandą nakties mus prikėlė, per pusvalandį turėjome susiruošti, ir du vežimai iš-vežė mus į Varėnos geležinkelio stotį. Tik išvažiavus iš poligono, sustabdė keliolika ginkluotų sovietų kareivų, susodino ant žemės. Susidariusių padėti įvertino kapitonas Žukas (sušaudytas Norilsko), sakydamas: „Vyrat, čia ne juokas, tai gali baigtis tra-giskai“. Po trijų valandų atvyko sovie-tų karininkas, girdi, vyksta tankų di-vizijos manevrai, kareiviai mus su-laikė nesupratę įsakymo. Pasiro-do, tuo metu tan-kų divizija, o gal ir daugiau, buvo ap-supusi visą Varėnos poligoną, ku-riame prasidėjo Lietuvos kariuome-nės likvidacija – ka-riškių areštai. Ru-sų karininkas mums liepė žy-giuoti į geležin-ke-lio stotį ir prisista-tyti Ukmurgės es-kadrilės štabui. Tik po pietų įsėdo-me į traukinį,“ – pasakojo Antanas Navaitis.

Antaną Navaitį suėmė Ukmurgė-ję. Atežtas į Naujają Vilnių jis sura-do 14–15 dieno-mis suimtus ir iš Varėnos bei Pa-bradės poligonu atvežtas kariškius. Kartu su A. Na-vaičiu jie atsidūrė Norilsko.

Senojoje Varėnoje, prie miško, prieškary buvo du girininkijos pasta-tai. 1940 metais juose įsikūrė NKVD šstabas. 1941 me-tų pavasarį mano tévas Antanas Kazulionis giraitéje, netoli tų pastatų, auštant ganė gyvulius ir tapo atsitik-tiniu siaubingo įvykio liudininku. Prie štabo privažiavo dengtas sunkveži-mis. Iš štabo išėjė ginkluoti enkave-distai sudarė savotišką koridorių. Iš sunkvežimio išlipo kariškiai lietuviš-komis uniformomis, visi suėjo į štabą. Netrukus tévas pamatė siaubingą vaizdą: iš štabo čekistai neštuvoose išneše kadaruojančius kūnus, sukrovė į tą patį sunkvežimį. Nei riksomo, nei šūvių jis negirdėjo, tačiau suprato, kas laukia jo, jei būtų pastebėtas. Štai tokiais metodais NKVD „demo-bilizavo“ Lietuvos kariškius.

Vytautas KAZULIONIS,
Norilsko politinių kalinių
sukilimo dalyvis

Aleksandras Barauskas. Pir-moji auka ginant Lietuvos ne-priklausomybę

Antanas Navaitis. 1939 metai

juose įsikūrė NKVD šstabas. 1941 me-tų pavasarį mano tévas Antanas Kazulionis giraitéje, netoli tų pastatų, auštant ganė gyvulius ir tapo atsitik-tiniu siaubingo įvykio liudininku. Prie štabo privažiavo dengtas sunkveži-mis. Iš štabo išėjė ginkluoti enkave-distai sudarė savotišką koridorių. Iš sunkvežimio išlipo kariškiai lietuviš-komis uniformomis, visi suėjo į štabą. Netrukus tévas pamatė siaubingą vaizdą: iš štabo čekistai neštuvoose išneše kadaruojančius kūnus, sukrovė į tą patį sunkvežimį. Nei riksomo, nei šūvių jis negirdėjo, tačiau suprato, kas laukia jo, jei būtų pastebėtas. Štai tokiais metodais NKVD „demo-bilizavo“ Lietuvos kariškius.

Vytautas KAZULIONIS,
Norilsko politinių kalinių
sukilimo dalyvis

Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia sąrašą asmenų, pretenduojančių į Kario savanorio ir Laisvės kovų dalyvio teisinį statusą

(Tėsinys)

Antanas Abariūnas, g. 1913 m. (po mirties), partizanas, Zarasų aps. Dūkšto valsč. 1946–1948 m.

Fabijonas Abramas, g. 1922 m. (po mirties), partizanas, Tauragės aps. Žygaičių valsč. 1948–1949 m.

Vytautas (Vincas) Abukauskas, g. 1930 m. (po mirties), partizanas, Zarasų aps. Dusetų valsč. Vytauto apyg. Audros būrys 1949–1951 m.

Benediktas Achranočius (po mirties), partizanas, Švenčionių aps. Tverečiaus valsč. Vytauto apyg. Tigro rinktinė 1944–1945 m.

Petras Adamavičius, g. 1904 m. (po mirties), partizanas, Alytaus aps. Simno valsč. 1946–1947 m.

Antanas Aliukas, g. 1916 m. (po mirties), partizanas, Panevėžio aps. Raguvo valsč. Vyčio apyg. Kuprio būrys 1944–1948 m.

Jonas Aliukas, g. 1920 m. (po mirties), partizanas, Panevėžio aps. Raguvo valsč. Vyčio apyg. Kuprio būrys 1944–1945 m.

Petras Alkauskas, g. 1905 m. (po mirties), partizanas, Panevėžio aps. Raguvo valsč. Vyčio apyg. Kuprio būrys 1944–1945 m.

Alfonsas Autukevičius, g. 1917–1918 m. (po mirties), partizanas, Ukmurgės es-kadrilės štabui. Gelvonų valsč. Didžiosios Kovos apyg. Trenksmo, Slyvos būriai 1944–1945 m.

Vladas Bajalis, g. 1923 m. (po mirties), karys, Marijampolės m. Vietinė rinktinė 321 batalionas 3 kuopa 1944-02-16–1944-05-16.

Kazimieras Balšaitis, g. 1921 m., par-tizanas, Raseinių aps. Jurbarko valsč. 1944–1945 m.

Jonas Baltušnikas, g. 1915 m. (po mirties), partizanas, Panevėžio aps. Raguvo valsč. Vyčio apyg. J. Kriš-taponio rinktinė Vienuolio būrys 1944–1945 m.

Liudvikas Baltušnikas, g. 1917 m. (po mirties), partizanas, Panevėžio aps. Raguvo valsč. Vyčio apyg. Kriš-taponio rinktinė Vienuolio būrys 1944–1949 m.

Stasys (Stanislovas) Bareika (Borei-ka), g. 1920–1924 m. (po mirties), partizanas, Panevėžio aps. Vadoklių valsč. Žaibo būrys 1946–1949 m.

Jonas Bernatavičius, g. 1923–1926 m., partizanas, Ukmurgės aps. Taujėnų valsč. Vyčio apyg. Žaibo būrys 1945–1950 m.

Stanislovas (Stasys) Blauzdys, g. 1924 m. (po mirties), partizanas, Panevėžio aps. Raguvo valsč. Kuprio, Girėno būriai 1944–1945 m.

Povilas Buinys, g. 1921 m. (po mirties), partizanas, Ukmurgės aps. Taujėnų valsč. Vyčio apyg. Žaibo būrys 1944–1945 m.

Povilas Buinys, g. 1919 m. (po mirties), partizanas, Ukmurgės aps. Taujėnų valsč. Vyčio apyg. Žaibo būrys 1946–1947 m.

Antanas Čelkis, g. 1911 m. (po mirties), sukilimo dalyvis, partizanas, Rokiškio aps. Obelių valsč. 1941-06-22–1941-06-28, 1945–1947 m.

Vladas Čelkis, g. 1914 m. (po mirties), sukilimo dalyvis, partizanas, Rokiškio aps. Obelių valsč. 1941-06-22–1941-06-28, 1945–1947 m.

Marijonas Česnelis, g. 1924 m. (po mirties), partizanas, Panevėžio aps. Vadoklių valsč. Žaibo būrys 1944–1945 m.

Juras (Juozapas) Čiukšys, g. 1911 m. (po mirties), ryšininkas, Panevėžio aps. Raguvo valsč. 1946–1950 m.

Juozas Gailiušis, g. 1914 m. (po mirties), partizanas, Panevėžio aps. Raguvo valsč. Kęstučio būrys 1945–1946 m.

Pranas Garuolis, g. 1924 m. (po mirties), partizanas, Rokiškio aps. Obe-lių valsč. 1944–1945 m.

Valeras (Valerijonas) Gylys, g. 1922 m. (po mirties), pogr. organ. narys ir pogr. spaudos leidėjas, Vilnius, 1941–1945 m.

Adomas Grauslys, g. 1921 m.–1928 m. (po mirties), partizanas, Rie-tavo aps. Rietavo valsč. Kęstučio apyg. Butegeidžio rinktinė Lendrės būrys 1946–1950 m.

Leonas Grauslys, g. 1929 m. (po mirties), partizanas, Rietavo aps. Rieta-vo valsč. Kęstučio apyg. Butegeidžio rinktinė Lendrės būrys 1946–1950 m.

Pranas Grauslys, g. 1912 m. (po mirties), partizanas, Rietavo aps. Rieta-vo valsč. Kęstučio apyg. Butegeidžio rinktinė Lendrės būrys 1946–1952 m.

Bronius Gvozdas, g. 1924 m. (po mirties), partizanas, Anykščių aps. Ka-varisko valsč. 1945–1948 m.

Vladas Jakubonis, g. 1918 m. (po mirties), partizanas, Ukmurgės aps. Taujėnų valsč. Vyčio apyg. 1945–1949 m.

Kostas Juozapavičius, g. 1905 m. (po mirties), ryšininkas, Alytaus apsk. Alovės valsč. Kregždės, Biliūno būriai 1945–1951 m.

Antanas Kadakauskas, g. 1914 m. (po mirties), sukilimo dalyvis, Rokiškio aps. Obelių valsč. 1941-06-22–1941-06-28.

Petras Kadakauskas, g. 1918 m. (po mirties), sukilimo dalyvis, Rokiškio aps. Obelių valsč. 1941-06-22–1941-06-28.

Apolonija Katliortė, g. 1915 m. (po mirties), ryšininkė, Ukmurgės aps. Siesikų valsč. Vyčio apyg. Sarūno, Tankisto būriai 1944–1950 m.

Alfonas Kirkus, g. 1920 m. (po mirties), partizanas, Panevėžio aps. Ka-varskas Vyčio apyg. Žaibo, Liūto būriai 1945–1946 m.

(Bus daugiau)

Atsiliepimus apie šiuos preten-dentus galite siuštį adresu: Pasiprie-šinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, Gedimino pr. 40/1, LT-01110 Vilnius. Teirautis tel. (8 5) 231 4157.

Komisijos pastaba. Sąrašas skel-biamas remiantis Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos darbo reglamento 8 punktu: "Preten-dentai į kario savanorio ar Laisvės kovų dalyvio teisinį statusą skelbia-mi spaudoje".

2011 m. rugpjūčio 5 d.

Julius Martišius

1912–2011

Klaipėdos buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai liepos 27 dieną Amžinojo poilsio palydėjo vieną iš pirminų skyriaus pirmininkų Julius Martišių, gimusį Laborų k. Pakruojo r. gausioje valstiečių šeimoje.

Baigęs Linkuvos gimnaziją Julius 1939 m. istojo į Klaipėdos prekybos institutą. Vokietijai atplėšus Klaipėdos kraštą, institutas buvo perkeltas į Šiauliaus. Institute Julius buvo išrinktas ateitininkų korporacijos „Gintaras“ pirminknu. Istojo į LKD partiją. Dirbo Šiauliouose mokytoju. Vedė mokytoją Birutę Raudonytę.

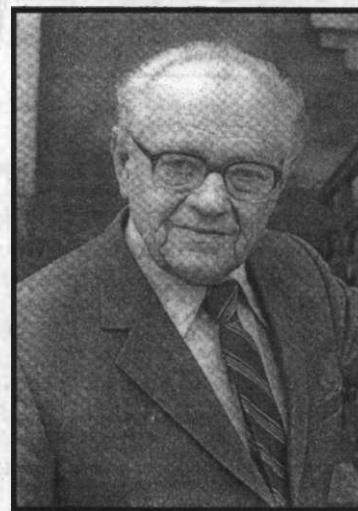
Prasidėjus antrajai sovietų okupacijai buvo pogrindinio įvairių partijų ir

srovių atstovų komiteto pirmininku. 1948 m. Julius sužmona ir keturias mažais vailiais buvo ištremti į Irkutsko sr. Toporok gyv. Po dešimties metų, sugrįžę į Lietuvą, verkė iš džiaugsmo pamatę gimtają žemę, tik žmonės jau buvo nebe tie... Didžiausių pastangų reikėjo prisiregistravoti ir įsidiarbinti. „Dailės“ kombinata dirbo 29 metus.

Nuo 1989 m. iki 1997 m. buvo LPKTS Klaipėdos skyriaus pirmininku.

Julius Martišius pirmiausia pasirūpino, kad į Kryžių kalną būtų nuneštas padėkos ir atminimo kryžius. Antras jo labai svarbus rūpestis – kad buvusių politinių kalinių ir tremtinių organizacija neliktu be pastogės. Trečias troškimas buvo deramai pagerb-

Pro memoria

ti negrižusius į tévynę, pamనeti tautos nuoskaudas ir kančias. Julius Martišius darbai, meilė ir nuoširdumas visada saugos gyvą Jo atminimą žmonių širdyse.

Nuoširdžiai užjaučiamė žmoną, dukteris, sūnus ir artimuosis.

Klaipėdos PKTS

Gimtosios žemės ilgesys

(atkelta iš 4 psl.)

Dainoje „Joju aš per gią“, nekartodama liaudies melodijų, iš jo artimų elementų sukūrė savo liaudies dainos versiją, o dainai „Šalele rūtų“ parinkau liaudies dainos „Ko verkė motulė sėna“ motyvą. Muzikoje siekiāu stilistinio atitinkmens ir visumos“ (Jūratė Baltramiejūnaitė// Albinas Slavickas. Kaime, po liepom... Dainos pagal Albiną Slavicko eiles. – V., 2010 (irašas knygos viršelyje).

Kompozitorei antrina ir knygos pratarmės autorius, rašantis: „Poe to posmai – tar si liaudies dainų variantai, nedaug nuo pastarųjų nutolę: tas pats gimtinės gamtos žavesys, grožėjimas žiedlapiais nusėta tévų žeme, šilais ir ežerais, melsvais keliais upelių, varsomis ir aušromis, žerinčia rasa ir tyla, dažnai tie patys personažai (motulė, mergelė, bernelis), simboliai, vaizdingi palyginimai ir gausūs deminutyvai. Juose – visa Lietuva: jos gamta, žmonės, miestai ir miesteliai, herojiškoji ir visai nesena istorija, kaimo žmo-

nį buitis, darbai ir šventės“. Apie Albino Slavicko kūrybą ne kartą rašiau „Lietuvos aide“, „Tremtinyje“, knygoje „Prie tautotyros versmių...“ (V., 2009). Per visą jo kūrybą, ką jis beraštyt, eilerašti, esė ar apsakymą, raudona gija driešiasi meilė Žemei. Poetui žodis „žemė“ – daugiareikšmis. Jis ne tik Lietuvos gamtos pamatas ir jos teikiamu gėrybių versmė, bet ir gimtoji sodyba, ir gimtinė, ir téviškė, ir tévynė, ir Lietuvos valstybė, ir kiekvieno lietuvių ne tik egzistencinė erdvė, bet ir dorovinė moralinė dvasinė vertybė. Lietuvui Žemė per amžius buvo ne tik jo Motina maitintoja, bet ir jo dvasinė atspara ir atrama. Lietuvis, praradęs savo Žemę ir savo garbingų protėvių šaknis, netik nutautėja, bet ir praranda žmogiškumą.

Daina ir giesmė – Tautos dvasios sparnai. O lietuviškuose dvasios sparnuose jaučias ir gluosnių šlamėsys „prie gimtų arimų“, ir obelų ir vyšnių „baltos pūgos“ pavasariais, „ir mėlis ežerų“, ir „ryto skliautas pilnas vyturių“, ir „margiausiai

drobių raštai“, ir „linų kalneliai ir bangų mūša“.

Lietuva – „linksmu artojų, dainorėlių kraštas/ Ir motinos akių miela šviesa“. Kaip šito nematyti, negirdėti ir nejausti? Kaip neprisiminti Lietuvos partizanų, miegančių „po tévynės alyvom baltom?“ Poetas savo jautriomis eilemis ne kartą kreipėsi į juos:

Pakilkite, broliai, iš girių, pelkynų,

Iš turgaus aikščių ir žvyro duobių.

Drąsiausi gynėjai
brangiosios tévynės,
Lietuvos kankiniai – jūs
iš metų kraupių...

Dabar šie žodžiai tapo daina (muzika Aldonos Jakštaitės). Ji belsis į dar nesurambėjusias lietuvių širdis, žadins jų atmintį ir vaizduotę, primins švenčiausią kiekvieno lietuvių pareigą – jo tévynei, negailint nieko, išskaitant ir gyvybę.

Kai gimsta daina, tautoje atsiranda daugiau optimizmo, ypač jeigu tą dainą yra kam dainuoti Tévynės garbei ir jos atgimimui.

Prof. Ona VOVERIENĖ

Užsiprenumeruokite „Tremtinį“

Prenumeratos indeksas – 0117. Prenumerata kainuoja: 1 mén. – 7 Lt, 3 mén. – 21 Lt. Vienas savaitraščio numeris kainuoja 1,75 Lt.

„Tremtinys“ išeina keturis kartus per mėnesį. Prenumerata priimama „Lietuvos pašte“ iki kiekvieno mėnesio 22 dienos.

ISSN 2029-509X

Leidėjas LPKTS

Tremtinys

LPKTS puslapis interne: <http://www.lpkts.lt>

Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sask. Nr.LT18 70440600 0425 8365, AB "SEB" bankas.

Redaktorė

Jolita Navickienė

Redakcija:

Dalia Maciukevičienė,

Vesta Milerienė

Rasa Duobaitė-Bumbulienė

Mūsų adresas: Laisvės al. 39,

LT-44309, Kaunas, tel. (8 37)

323 204, faksas (8 37) 323 214.

Indeksas 0117.

El. paštas:

tremtinys@erdves.lt

Projektą „Lietuvos Laisvės kovą, tremties ir tautos

netekčių atspindžiai“ remia

Spausdino spaustuvė UAB

„Rinkos aikštė“, Josvainių g. 41,

Kėdainiai

Ofsetinė spauda 2 sp. lankai.

S P A U D O S ,

R A D I O I R

T E L E V I Z I O S

R È M I M O

F O N D A S

Kaina 1,75 Lt

Tiražas 2810. Užs. Nr.

Lietuvos TV

Pirmadienis, rugpjūčio 8 d.

6.00 Labas rytas. 9.00 „Makleodo dukterys“ (k.). 10.00 Savaitės atgarsiai (k.). 11.00 Tarp Rytų ir Vakarų. 12.00 Sveikinimų koncertas (k.). 14.15 Žingsnis po žingsnio (k.). 14.30 Savaitė (k.). 15.00 „Volkeris, Teksono reindžeris“. Ser. 16.00 „Makleodo dukterys“. Ser. 17.00 „Senis“. Ser. 18.15 Šiandien. 18.45 „Neskubėk gyventi“. Ser. 19.45 Klausimėlis.lt 20.00 Myliu krepšinį. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.00 Bėdų turgus. 22.04 „Perlas“. 22.05 Vasaros ritmu. 23.15 Vakaro žinios. 23.30 „Snaiperio taikinyje“. Ser.

Antradienis, rugpjūčio 9 d.

6.00 Labas rytas. 9.00 „Makleodo dukterys“ (k.). 10.00 „Neskubėk gyventi“ (k.). 11.00 Antvarstykliai. 12.00 Jūros šventė 2011 (k.). 14.30 Myliu krepšinį (k.). 15.00 „Volkeris, Teksono reindžeris“. Ser. 16.00 „Makleodo dukterys“. Ser. 17.00 „Senis“. Ser. 18.15 Šiandien. 18.45 „Neskubėk gyventi“. Ser. 19.45 Nacionalinė paeškų tarnyba. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.00 Stilius. 22.04 „Perlas“. 22.05 Vasaros ritmu. 23.15 Vakaro žinios. 23.30 „24 valandos“. Ser.

Trečiadienis, rugpjūčio 10 d.

6.00 Labas rytas. 9.00 „Makleodo dukterys“ (k.). 10.00 „Neskubėk gyventi“ (k.). 11.00 Toks gyvenimas... 12.00 Lietuvos tūkstantmečio vaikai. 13.30 Gustavo enciklopedija (k.). 14.00 „Su hidžabu ir aukštakulnais“ (k.). 14.30 „Ekologiškiai pasaulio namai“ (k.). 15.00 „Volkeris, Teksono reindžeris“. Ser. 16.00 „Makleodo dukterys“. Ser. 17.00 „Senis“. Ser. 18.15 Šiandien. 18.45 „Neskubėk gyventi“. Ser. 19.45 Nacionalinė paeškų tarnyba. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.00 Savaitės atgarsiai. 22.04 „Perlas“. 22.05 Vasaros ritmu. 23.15 Vakaro žinios. 23.30 „Ikyrių minčių nelaisvėje“. Dok.

Ketvirtadienis, rugpjūčio 11 d.

6.00 Labas rytas. 9.00 „Makleodo dukterys“ (k.). 10.00 „Neskubėk gyventi“ (k.). 11.00 Forumas. 12.00 Lietuvos tūkstantmečio vaikai. 13.30 Nacionalinė paeškų tarnyba (k.). 14.15 „Tuk tuk Indija“ (k.). 15.00 „Volkeris, Teksono reindžeris“. Ser. 16.00 „Makleodo dukterys“. Ser. 17.00 „Senis“. Ser. 18.15 Šiandien. 18.45 „Tuk tuk Indija“. Dok. 19.30 „Vasaros spalvos“. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.00 Mūsų dienos - kaip šventė. Pertr. 22.04 „Perlas“. 22.45 „Šiaurietiškas būdas“ (k.). 23.15 Vakaro žinios. 23.30 „Su hidžabu ir aukštakulnais“. Dok.

Pentadienis, rugpjūčio 12 d.

6.00 Labas rytas. 9.00 „Makleodo dukterys“ (k.). 10.00 „Vasaros spalvos“ (k.). 11.00 Akiračiai. 12.00 Lietuvos tūkstantmečio vaikai. 13.30 Popietė su A. Čekuoliu (k.). 14.00 „Snaiperio taikinyje“ (k.). 15.00 „Volkeris, Teksono reindžeris“. Ser. 16.00 „Makleodo dukterys“. Ser. 17.00 „Senis“. Ser. 18.15 Šiandien. 18.45 Klausimėlis.lt. 19.00 Lietuvos tūkstantmečio vaikai. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.00 Duokim garo! Pertr.- 22.04 „Perlas“. 22.45 „Aukštūmenės žmogžudystė“. Trileris. 2006. Australija.

Šeštadienis, rugpjūčio 13 d.

8.30 Gimtoji žemė. 9.00 Animacija. 10.00 Gustavo enciklopedija. 10.30 Ryto suktinis su Z. Kelmickaite. 12.00 Pulsas. 12.30 „Čia mūsų namai“. Ser. 13.45 Juokis. 15.30 Sveikinimų koncertas. 16.00 Žinios. 16.10 Sveikinimų koncertas. 18.00 Vasaros ritmu. 18.30 Kine kaip kine. 19.00 „Strazdanota vasara“. 1988. Vaid.f. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.00 „Nerija“ jubiliejinis koncertas. 23.30 „Mažosios Holivudo aktorių išpažintis“. Drama. 2008. JAV.

Sekmadienis, rugpjūčio 14 d.

8.30 Kaimo akademija. 9.00 Animacija. 10.30 Gustavo enciklopedija. 11.00 Talenų ringas. 12.30 „Kinijos miškai“. Dok. 13.30 „Šiaurietiškas būdas“. Dok. 14.00 „Mis Marpl. 4.50 iš Paddingtono“. Ser. 16.00 Žinios. 16.15 Gamtos kodas. 16.45 Pradėk nuo savęs. 17.15 „Ekologiškiai pasaulio namai“. Dok. 17.45 Popietė su A. Čekuoliu. 18.15 Žingsnis po žingsnio. 18.30 Stilius. 19.30 Keliaukime po Lietuvą. 20.00 300 ežerų ralis. 20.30 Panorama. 20.45 Savaitė. 21.15 „Oranžinė legenda“. Dok.f. 21.30 300 ežerų ralio apdovanojimų ceremonija ir šventinis koncertas. 23.00 Elito kinas: „Zuikis beausis“. Rom. komedija. 2007. Vokietija.

Televizijos programa

rugpjūčio 8–14 d.

Baltijos TV

Pirmadienis

6.45 Televitrina. 7.15 „Smagiausios akimirkos“ (k.). 8.15 „Miescionys II“ (k.). 9.00 Animacija. 10.00 „Dapkai ir Butkai“ (k.). 10.45 „Be recepto“ (k.). 11.15 „Tarp miesto ir kaimo“ (k.). 12.15 Televitrina. 12.45 Sveikinimų koncertas (k.). 14.45 „Smagiausios akimirkos. 15.15 „Baimės faktorius“. 16.15 „Linksmasis našlys“. Ser. 16.50 „Dapkai ir Butkai III“. Ser. 17.35 „Miescionys II“. Ser. 18.20 „Julija“. Ser. 19.20 „Be recepto“. 20.00 Žinios. 20.20 „Liejyklos gatvė“. Ser. 21.30 „Ménulis ir žvaigždės“. Drama. 2007. Vengrija, Italija, J.K. 23.30 „Baimės faktorius“ (k.). 0.30 „Mentai. Sudužusių žibintų gatvės“ (k.). 1.40 „Bamba“. (S).

Antradienis

6.45 Televitrina. 7.15 „Smagiausios akimirkos“ (k.). 8.15 „Miescionys II“ (k.). 9.00 Animacija. 10.00 „Dapkai ir Butkai“ (k.). 10.45 „Be recepto“ (k.). 11.15 „Julija“ (k.). 12.15 Televitrina. 12.45 „Ménulis ir žvaigždės“ (k.). 14.30 „Smagiausios akimirkos. 15.15 „Baimės faktorius“. 16.15 „Linksmasis našlys“. Ser. 16.50 „Dapkai ir Butkai III“. Ser. 17.35 „Miescionys II“. Ser. 18.20 „Julija“. Ser. 19.20 „Be recepto“. 20.00 Žinios. 20.20 „Liejyklos gatvė“. Ser. 21.30 „Ačiū, gal galima dar?“ Komedija. 2010. JAV. 23.30 „Baimės faktorius“ (k.). 0.30 „Mentai. Sudužusių žibintų gatvės“ (k.). 1.40 „Bamba“. (S).

Trečiadienis

6.45 Televitrina. 7.15 „Smagiausios akimirkos“ (k.). 8.15 „Miescionys II“ (k.). 9.00 Animacija. 10.00 „Dapkai ir Butkai“ (k.). 10.45 „Be recepto“ (k.). 11.15 „Julija“ (k.). 12.15 Televitrina. 12.45 „Ménulis ir žvaigždės“ (k.). 14.40 „Smagiausios akimirkos. 15.15 „Baimės faktorius“. 16.15 „Linksmasis našlys“. Ser. 16.50 „Dapkai ir Butkai III“. Ser. 17.35 „Miescionys II“. Ser. 18.20 „Julija“. Ser. 19.20 „Be recepto“. 20.00 Žinios. 20.20 „Liejyklos gatvė“. Ser. 21.30 „Nužudyk mane švelniai“. Rom. drama. 2002. JAV. J.K. 23.30 „Baimės faktorius“ (k.). 0.30 „Srautas II“ (k.). 1.30 „Bamba“. (S).

Ketvirtadienis

6.45 Televitrina. 7.15 „Smagiausios akimirkos“ (k.). 8.15 „Miescionys II“ (k.). 9.00 Animacija. 10.00 „Dapkai ir Butkai“ (k.). 10.45 „Be recepto“ (k.). 11.15 „Julija“ (k.). 12.15 Televitrina. 12.45 „Ačiū, gal galina dar?“ (k.). 14.40 „Smagiausios akimirkos. 15.15 „Baimės faktorius“. 16.15 „Linksmasis našlys“. Ser. 16.50 „Dapkai ir Butkai III“. Ser. 17.35 „Miescionys II“. Ser. 18.20 „Julija“. Ser. 19.20 „Be recepto“. 20.00 Žinios. 20.20 „Liejyklos gatvė“. Ser. 21.30 „Nužudyk mane švelniai“. Rom. komedija. 2010. JAV. 23.20 „Baimės faktorius“ (k.). 0.20 „Srautas II“ (k.). 1.20 „Bamba“. (S).

Pentadienis

6.45 Televitrina. 7.15 „Smagiausios akimirkos“ (k.). 8.15 „Miescionys II“ (k.). 9.00 Animacija. 10.00 „Dapkai ir Butkai“ (k.). 10.45 „Be recepto“ (k.). 11.15 „Julija“ (k.). 12.15 Televitrina. 12.45 „Susitiksime rugsėjį“ (k.). 14.30 „Smagiausios akimirkos. 15.15 „Baimės faktorius“. 16.15 „Linksmasis našlys“. Ser. 16.50 „Dapkai ir Butkai III“. Ser. 17.35 „Miescionys II“. Ser. 18.20 „Julija“. Ser. 19.20 „Be recepto“. 20.00 Žinios. 20.20 „Amerikos talentai V“. 22.55 Galiūnų čempionų lygos varžybos 2011. 0.00 „Nužudyk mane švelniai“ (k.). 1.55 „Bamba“. (S).

Šeštadienis

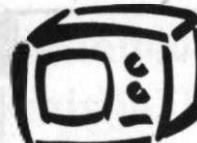
6.30 Televitrina. 7.00 „Smagiausios akimirkos“. 7.40 „Ekstrasensų mūšis“ (k.). 8.40 „Nuomininkai“ (k.). 10.00 „Šeštadienio rytas“. 11.00 „Amerikos talentai V“ (k.). 13.35 Koncertas „Muzikinė vaivorykštė“. 15.15 „Be recepto“ (k.). 15.45 „Nesési - nepjaus“. 16.15 „Tarp miesto ir kaimo“. 16.50 „Atvirai su žvaigžde“ (k.). 17.50 „Srautas II“. Ser. 18.50 „Nacionalinio saugumo agentas VI“. Ser. 20.00 Žinios. 20.20 „Ekstrasensų mūšis“. 21.20 „Nenugalimasis 3: išpirkimas“. Veiksmo f. 2010. JAV. 23.25 Galiūnų čempionų lygos varžybos 2011 (k.). 0.30 II-sios Europos sporto žaidynės. 1.30 „Bamba“. (S).

Sekmadienis

6.30 Televitrina. 7.00 „Smagiausios akimirkos“. 8.00 „Ekstrasensų mūšis“ (k.). 9.00 „Taurų ragas“. 9.30 „Apie žūklę ir medžioklę“. 10.00 „Sekmadienio rytas“. 11.00 „Meilė be atsako“. Melodr. 2004. Indija. 13.25 „Smagiausios akimirkos“. 14.15 Sveikinimų koncertas. 16.15 „Tarp miesto ir kaimo“. 16.50 „Atvirai su žvaigžde“ (k.). 17.50 „Srautas II“. Ser. 18.50 „Nacionalinio saugumo agentas VI“. Ser. 20.00 Žinios. 20.20 „Ekstrasensų mūšis“. 21.20 „Mylinčios širdys“. Melodr. 2008. Vokietija. 23.15 „Pabėgusi Džein“. Veiksmo f. 2001. JAV. 1.00 „Bamba“. (S).

Dėmesio

*Dėl techninių kliūčių nespausdiname TV3 programas.
Atsiprašome skaitytojų.*

LNK

Pirmadienis

6.20 Animacija (k.). 7.50 „Meilės sparai“. Ser. 8.50 KK2. 9.50 Super KK2 (k.). 10.50 „Berniukų Rykiuko ir Lavos mergaitės nuotykių“ (k.). 12.40 Farai (k.). 13.10 Animacija. 15.40 „Elenos paslaptis“. Ser. 16.40 „Meilė ir kančia“. Ser. 17.40 „Dabar ir visada VII“. Ser. 18.45 Žinios. 19.10 Nuo... Iki... 20.10 Aš myliu Lietuvą. 21.00 KK2 vasara. 21.30 Pričiupom! 22.00 Žinios. 22.30 „Specialioji Los Andželos policija“. Ser. 23.30 „Brėstantis blogis“. Ser. 0.30 „Grožio peilis“. Ser. 1.30 „Ozas“. Ser.

Antradienis

6.20 Animacija (k.). 7.50 „Meilės sparai“. Ser. 8.50 KK2. 9.50 FTB. 10.40 24 valandos. 11.40 KK2 vasara (k.). 12.10 Kitas! 12.40 Pričiupom! (k.). 13.10 Animacija. 15.40 „Elenos paslaptis“. Ser. 16.40 „Meilė ir kančia“. Ser. 17.40 „Dabar ir visada VII“. Ser. 18.45 Žinios. 19.10 Nuo... Iki... 20.10 Aš myliu Lietuvą. 21.00 KK2 vasara. 21.30 Pričiupom! 22.00 Žinios. 22.30 „Užmiršti“. 2004. Krim. trileris. JAV. 0.20 „Grožio peilis“. Ser. 1.20 „Ozas“. Ser.

Trečiadienis

6.20 Animacija (k.). 7.50 „Meilės sparai“. Ser. 8.50 KK2. 09.50 Nuo... Iki... (k.). Gyvenimo būdo žurnalas. Vedėja Rūta Mikalkevičiūtė 10.40 24 valandos. 11.40 KK2 vasara (k.). 12.10 Kitas! 12.40 Pričiupom! (k.). 13.10 Animacija. 15.40 „Elenos paslaptis“. Ser. 16.40 „Meilė ir kančia“. Ser. 17.40 „Dabar ir visada VII“. Ser. 18.45 Žinios. 19.10 Nuo... Iki... 20.10 Aš myliu Lietuvą. 21.00 KK2 vasara. 21.30 Pričiupom! 22.00 Žinios. 22.30 „Pelikano byla“. 1993. Drama. JAV. 1.25 „Ozas“. Ser.

Ketvirtadienis

6.20 Animacija (k.). 7.50 „Meilės sparai“. Ser. 8.50 KK2. 9.50 Abipus sienos. 10.40 24 valandos. 11.40 KK2 vasara (k.). 12.10 Kitas! 12.40 Pričiupom! (k.). 13.10 Animacija. 15.40 „Elenos paslaptis“. Ser. 16.40 „Meilė ir kančia“. Ser. 17.40 „Dabar ir visada VII“. Ser. 18.45 Žinios. 19.10 Ivykiai, sukrėtė Lietuvą. 20.10 FTB. 21.00 Farai. 21.30 Pričiupom! 22.00 Žinios. 22.30 „Oušeno dyvilkutkas“. 2004. Krim. komedija. JAV. 1.10 Sveikatos ABC (k.).

Pentadienis

6.20 Animacija (k.). 7.50 „Meilės sparai“. Ser. 8.50 KK2. 9.50 Abipus sienos. 10.40 24 valandos. 11.40 KK2 vasara (k.). 12.10 Kitas! 12.40 Pričiupom! (k.). 13.10 Animacija. 15.40 „Elenos paslaptis“. Ser. 16.40 „Meilė ir kančia“. Ser. 17.40 „Dabar ir visada VII“. Ser. 18.45 Žinios. 19.10 Muzikinis šou „Kai švenčia Sauliai“. 21.10 „